

11 MAY 2017

Shiraz, Iran

تبیین جایگاه انرژی های نو و پاک و استفاده برخی کشورهای جهان از آنها

حجت مهکویی

استادیار گروه جغرافیای سیاسی، واحد نجفآباد، دانشگاه آزاد اسلامی، نجفآباد، ایران hojat_59_m@yahoo.com

چکیده

به لحاظ ارتباط تنگاتنگ انرژی با زندگی روزمره مردم و جوامع و نیاز حیاتی دولت ها و مردم، در قرن بیست و یکم است که دولت های متقاضی و دولت های تولید کننده را دائماً نگران کرده است و از همین روست که انرژی در سیاست های ملی و بین المللی نقش تعیین کننده ای پیدا نمود است و الگوهایی از رقابت، همکاری، کشمکش، تجاوز، تعامل، همگرایی و واگرایی را در عرصه بین المللی و روابط بین کشورها و دولت ها شکل داده است. امروزه امنیت ملی با تأمین انرژی پیوند محکمی خورده است. از این رو موضوع اصلی ژئوپلیتیک در قرن بیست و یکم، ناامنی انرژی خواهد بود. با توجه به اهمیت نقش انرژی در صنعت، تولید برق و ... نقش این ذخایر حیاتی و مهم است. این مقاله با روش توصیفی - تحلیلی به بررسی جایگاه انرژی های نو و پاک در قرن ۲۱ پرداخته است. نتایج نشان می دهد که تا سال ۲۰۳۰ میلادی این نوع انرژی ها نقش بارز و اساسی در اقتصاد و امنیت ملی کشورها دارد. بنابراین هر گونه چالش در تولید و عرضه آن، امنیت ملی، منطقه ای و جهانی را با چالش مواجه می کند.

واژه های کلیدی

انرژی، انرژی های نو و پاک، قرن بیست و یکم، تقاضا

مقدمه

مقیاس جهانی آسیب های اکولوژیکی نشان می دهد که تمایز بین کشورهای غنی و در حال توسعه باعث به وجود آمدن یک بحران در بیوسفر زمین شده است. شمال، مدلی را برای رشد جهانی آغاز نموده است. این مدل شامل الگوهای مصرفی می شود که ادامه ای آنها مشکل است و جنوب هم به ظاهر در حال تبعیت از همین الگو می باشد. امروزه انرژی های فسیلی در زندگی بشر اهمیت فوق العاده ای دارند. ادامه ی زندگی بدون انرژی بسیار مشکل است. صنعت، کشاورزی، خدمات، گرمایش و سرمایش، تولید غذا، محیط خانوادگی، حمل و نقل، نظامی گری، فعالیت های پزشکی و درمانی، پژوهش های علمی و غیر از آن، همگی به انرژی وابسته هستند. به لحاظ ارتباط تنگاتنگ انرژی با زندگی روزمره مردم و جوامع و نیز حیات کشورها و دولت ها است که دولت های متقاضی و دولت های تولید کننده را دائماً نگران کرده است و از همین روست که انرژی در سیاست های ملی و بین المللی نقش تعیین کننده ای پیدا نمود

است و الگوهایی از رقابت، همکاری، کشمکش، تجاوز، تعامل، همگرایی و واگرایی را در عرصه بین المللی و روابط بین کشورها و دولت ها شکل داده است. اهمیت انرژی بدان حد است که دولت های مصرف کننده، مکان های تولید انرژی، و دولت های تولید کننده، مکان های مصرف انرژی و هر دو مسیرهای انتقال و تکنولوژی های مربوط به انرژی را جزو اهداف ملی و امنیت ملی خود محسوب می کنند. [۱] واژه امنیت انرژی به عرضه مداوم و مطمئن با قیمت های معقول در حامل های انرژی باز می گردد. کسانی که از این واژه استفاده می کنند، به دنبال آن هستند که تهدیدات ژئوپلیتیکی، اقتصادی، تکنیکی، زیست محیطی و روانی ناظر بر بازارهای انرژی را کم نمایند مراد از کاربرد این واژه توسط سیاستمداران ناظر بر این موضوع است که اولاً دسترسی آسان و بدون احتمال خطر به منابع نفت و گاز جهانی وجود داشته باشد. ثانیاً این منابع به لحاظ منطقه جغرافیایی و همچنین مسیرهای انتقال دارای تنوع و گوناگونی باشند. ثالثاً جریان نفت و گاز عموماً از نقاطی تأمین گردند که در دراز مدت با ثبات باشند. [۲]

گفته می شود که موضوع اصلی ژئوپلیتیک در قرن بیست و یکم، ناامنی انرژی خواهد بود. با توجه به اهمیت نفت و گاز در صنعت، تولید برق و ... نقش این ذخایر حیاتی و مهم است. برای مثال امروزه واردات خالص بریتانیا بیش از ۲۵ درصد تقاضای سالانه است و این مقدار تا سال ۲۰۲۰ میلادی باقی خواهد ماند، و به طور قابل توجهی این مقدار بالاتر نیز خواهد رفت. تخمین زده می شود که وابستگی بریتانیا به واردات انرژی تا سال ۲۰۲۰ دامنه آن از ۴۵ درصد به بالاتر از ۷۰ درصد یا بیشتر برسد. در گذشته اختراعاتی مانند ماشین بخار، استفاده از زغال سنگ برای نور خیابان و ساختمان ها، که منجر به تقاضای بسیار بالاتری برای مصرف انرژی شد به وضوح در رشد انقلاب صنعتی تأثیر گذاشت. [۳]

۲- روش تحقیق

این مقاله به روش توصیفی - تحلیلی صورت گرفته و با استفاده از منابع کتابخانه ای درصدد بررسی جایگاه انرژی های نو و پاک در محیط زیست انسان می باشد. بحث درباره انرژی های پاک بسیار است؛ آنچه که در این پژوهش مورد مذاقه قرار گرفته است بررسی وضعیت این انرژی ها و ویژگی های آنهاست. از این رو بررسی برخی